

Затверджено
на засіданні приймальної комісії
ХНУБА « ____ » _____ 2021 р.
протокол № ____

Ректор ХНУБА

_____ Д. ЧЕРЕДНІК
(підпис)

**Програма творчого конкурсу з рисунку
при вступі на спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»
до Харківського національного університету
будівництва та архітектури у 2021 році**

Програма творчого конкурсу з рисунку розроблена з метою виявлення у абітурієнтів здібностей та вмінь, що необхідні для успішної професійної діяльності майбутнього архітектора та дизайнера. Перелік цих здібностей та вмінь був розроблений на науково-методичних нарадах провідних педагогів, архітекторів, психологів України (Київського національного університету будівництва та архітектури, Харківського національного університету будівництва та архітектури, Харківської державної академії дизайну і мистецтв), Росії (Московського архітектурного інституту, Санкт-Петербурзького державного архітектурно-будівельного університету) та інших провідних учбових закладів, які готують спеціалістів за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування».

Вимоги на творчому конкурсі передбачають наявність у абітурієнта таких вмінь та здібностей:

1. Володіння основами зображальної грамоти, що передбачає вміння зображати об'єкти, які бачить абітурієнт перед собою або в своєму уявленні. При цьому також необхідно, щоб рисунок був схожий із об'єктом, а це означає, відчувати та вміти передати на рисунку пропорції та відношення об'ємно-

просторових параметрів об'єкту, бо архітектор формує красу своїх творів через пропорції.

2. **Просторове мислення**, яке передбачає можливість відтворити в уявленні, а потім у рисунку, просторову динаміку форми об'єкту, що є чи то перед очима, чи то в уявленні в трьохвимірному просторі, при тому її характеристики, що видно з протилежного боку.

3. **Фантазія**, тобто здібність знаходити багато варіантів рішення завдання, запобігаючи штампів, стереотипів, здатність знайти рішення непередбачене, маловірогідне.

Виходячи з цього, на кафедрі образотворчого та декоративного мистецтва Харківського національного університету будівництва та архітектури розроблено програму творчого конкурсу, яка розрахована на виявлення у абітурієнтів перелічених здібностей та вмінь. Програма передбачає виконання двох завдань, які виконуються в різні дні згідно розкладу вступних екзаменів:

1. **Рисунок класичної гіпсової голови.** Успішне виконання цього завдання – виявлення подібності – потребує, щоб рисунок був схожий із оригіналом. Це одразу характеризує можливість виявити характерні риси об'єкту, тобто відчувати пропорції, що необхідно майбутньому архітектору. Крім того, треба не просто повторити ці риси в рисунку, але й виявити конструктивні особливості форми. Це означає можливість виявлення у сприйнятому образі об'єкта простих геометричних форм – елементів, які утворюють каркас складної форми та відтворюють її як синтез простих. На рисунок класичної гіпсової голови відводиться 4 астрономічні години часу.

2. **Композиція (перетинання двох геометричних тіл).** Друге завдання передбачає необхідність зобразити максимальну кількість (можливу для абітурієнта) неповторних перетинань двох простих геометричних тіл, що вказані в білеті. Одне з них – геометричне тіло обертання (конус, куля, тороїд, подвійний конус, циліндр тощо), а друге – тіло, утворене площинами (куб, призма, піраміда та паралелепіпед). При цьому рисунок має бути прозорим та

перспективним. Виконання завдання виявляє здібність до створення багатьох неповторних рішень, а це дозволяє виявити притаманну абітурієнту фантазію. Вірно нарисовані риси перетинання виявляють здібність до просторового уявлення та мислення. При цьому це завдання дає можливість об'єктивно оцінювати роботу абітурієнта, бо можна підрахувати кількість неповторних перетинань як позитивні, і кількість помилок у рисах перетинань при цьому як негативні рішення. Крім того, абітурієнт має можливість виявити те, що не передбачено і сформульовано в екзаменаційному білеті, а продемонструвати те, що характеризує його художні здібності, реалізуючи тезу – тест, що у тексті декларується, але не розшифровується: «що не заборонено – те дозволено». Це стосується проблем композиційного розташування зображень на аркуші паперу, знайденого принципу перетинань, гармонії єдиної композиції, технічної обробки рисунку, проявленого художнього смаку. На рисунок композиції відводиться 3 астрономічні години часу.

Рисунок класичної гіпсової голови та рисунок композиції виконується на різних проштампованих аркушах формату А3 на мольбертах за допомогою простого олівця і гумки. Використання інших засобів (лінійок, ручок, циркулів тощо) не дозволяється.

Максимальна оцінка за виконання кожного завдання – 12 балів. Сумарна оцінка – результат середнього арифметичного значення суми балів двох завдань. Якщо абітурієнт, у визначений розкладом час, не з'явився для виконання одного із завдань, то він отримує 0 балів. Якщо з одного із завдань абітурієнт отримав 0 балів, то він отримує незадовільну оцінку (0 балів) за творчій конкурс в цілому.

Роботи абітурієнтів оцінюють щонайменше три викладача – члени предметного комісії університету з рисунку.

Критерії оцінювання двох завдань творчого конкурсу.

Рисунок класичної гіпсової голови:

12 балів - ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері, максимальне виявлення конфігурації складного об'єму, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, підкреслення виразності освітлення щодо виявлення конструктивних особливостей всієї голови, вміння підкреслити найбільш характерні риси обличчя, проявлення художнього смаку в техніці рисунку.

11 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері, максимальне виявлення конфігурації складного об'єму, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, підкреслення виразності освітлення щодо виявлення конструктивних особливостей всієї голови, вміння підкреслити найбільш характерні риси обличчя.

10 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері, максимальне виявлення конфігурації складного об'єму, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, підкреслення виразності освітлення щодо виявлення конструктивних особливостей всієї голови.

9 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного

зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері, максимальне виявлення конфігурації складного об'єму, конструктивної розробки кожної деталі обличчя.

8 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері, максимальне виявлення конфігурації складного об'єму.

7 балів - ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення, вдалого композиційного розміщення рисунку на папері.

6 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів, виразного освітлення.

5 балів – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя, вірного виявлення шкали світла, полу тонів, тіней та рефлексів.

4 бали – ставиться у разі виявлення повної подібності рисунку з об'єктом, характерних рис, характеристики конструкції об'єму об'єкту, вірного зображення деталей обличчя, конструктивної розробки кожної деталі обличчя.

3 бали – не виявлено подібності рисунку з об’єктом або не виявлено конструкцію його об’єму або виразного освітлення.

2 бали – не виявлено подібності рисунку із об’єктом або не виявлено конструкцію його об’єму, не вірно виявлено освітлення.

1 бал - – не виявлено подібності рисунку із об’єктом та не виявлено конструкцію його об’єму, не вірно виявлено освітлення.

0 балів – не вирішено жодного із завдань.

Композиція (перетинання геометричних тіл):

12 балів - ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об’єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку, та проявив при цьому неабиякий художній смак

11 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об’єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок поборення двомірності паперу, використав художні засоби зображення, що надають виразність рисунку.

10 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та

різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення, виявив глибину за рахунок побороення двомірності паперу.

9 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції, використав лаконічні зображальні прийоми зображення.

8 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми, виявив перші, другі та інші просторові плани у композиції.

7 балів - ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів, тактично виявив об'єми.

6 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію: зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та

різноманітних перетинань, організував цими перетинаннями оригінальну композицію, запобіг помилок у виявленні перетинань, виявив трьохмірний простір, розробив деякі неочікувані перетинання, організував ритмічну композицію вузлів.

5 балів – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію, зобразив більш ніж інші, кількість неповторних та різноманітних перетинань і організував цими перетинаннями оригінальну композицію, але при цьому зробив незначну кількість помилок у перетинаннях.

4 бали – ставиться, коли абітурієнт проявив максимальну (у порівнянні з іншими) фантазію, розробив деякі неочікувані перетинання, але зобразив на декілька перетинань менше ніж інші, і організував цими перетинаннями оригінальну композицію.

3 бали – ставиться, коли абітурієнт зобразив перетинань менше ніж ті, які отримали 4 бали, та не організував композиційно рисунок.

2 бали – ставиться, коли абітурієнт зобразив мало перетинань (у порівнянні з іншими) або зробив багато помилок. Не проявив художній смак.

1 бал - ставиться, коли абітурієнт не зобразив жодного вірного перетинання і зробив багато помилок. Не проявив художній смак.

0 балів – не вирішено жодне із завдань.

Структура оцінки та порядок розрахунку результатів творчого конкурсу.

Переведення 12-бальної системи оцінювання творчого конкурсу з рисунку в 100-бальну (за шкалою від 100 до 200 балів) здійснюється таким чином:

$$B_{100}=100 + (B_{12} \times 8,3),$$

де B_{100} – кількість балів за 100-бальною шкалою (від 100 до 200),

B_{12} – кількість балів за 12-бальною шкалою.

Отримана кількість балів округляється до найближчого цілого числа.

Загальні та спеціальні вимоги до здібностей та компетентностей учасників творчого конкурсу

- Розвиток художнього мислення, творчої уяви, зорової пам'яті, просторового уявлення, художніх здібностей.
- Теоретичні питання образотворчої грамотності та володіння практичними вміннями та навичками в галузі рисунку.
- Знання закономірностей зображення з натури тривимірних об'єктів на площині аркуша паперу.
- Грамотне зображення об'єкту на основі методичного принципу «від простого до складного, від загального до окремого».
- Організація простору виразними засобами рисунку (лінія, тон, світлотінь, ін.).
- Розуміння зображальних можливості засобів рисунку в рішенні образних завдань.
- Знання закономірностей побудови форми на площині;
- Знати методичну послідовність роботи над рисунком на основі загальних пропорцій та пластичної анатомії;
- Володіння технічними засобами рисунку;
- Вміння передавати об'єми тоновими відношеннями.

Голова фахової комісії

Професор кафедри образотворчого та декоративного мистецтва ХНУБА,
доктор архітектури

В. КРАВЕЦЬ